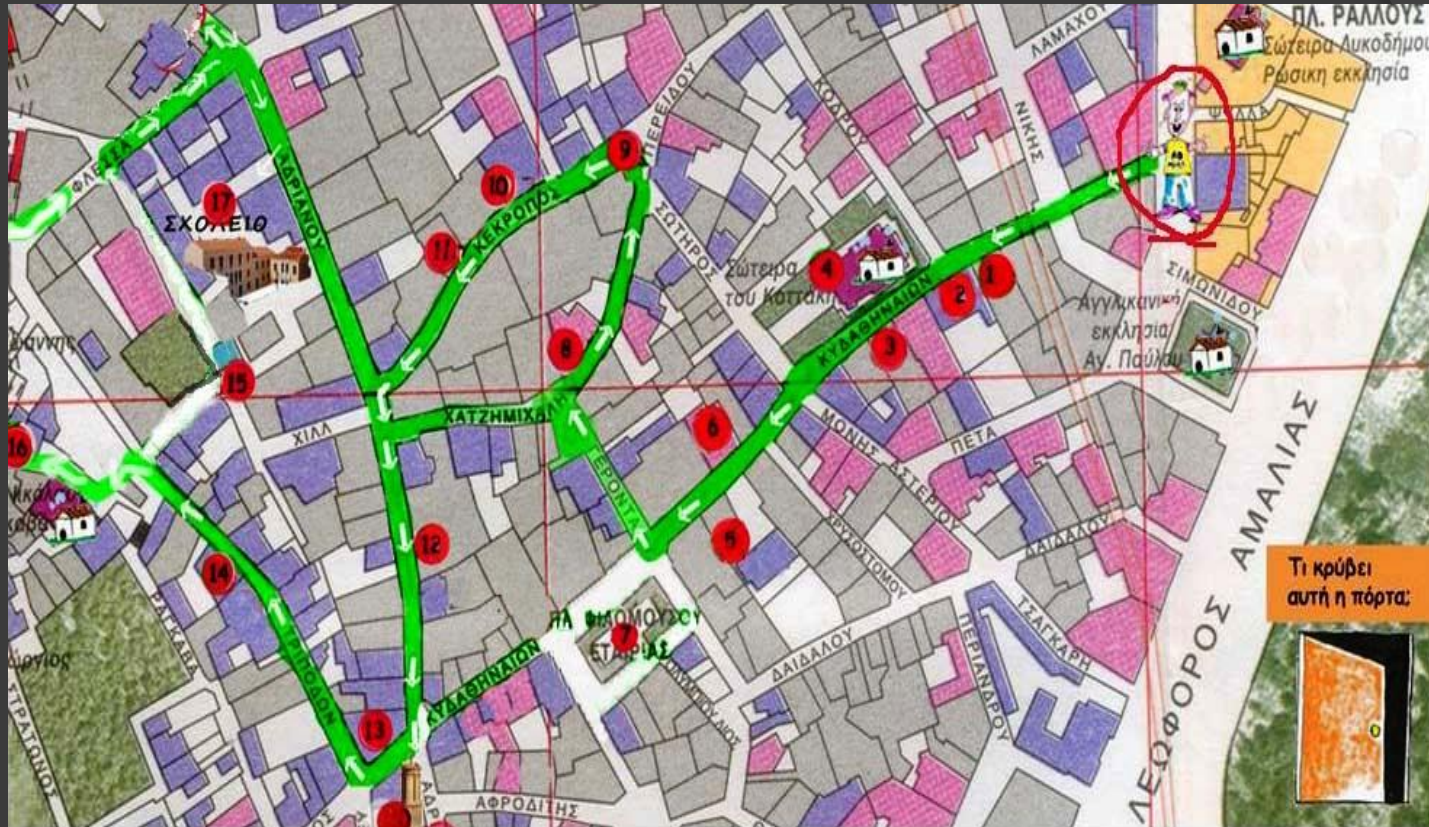

ΕΝΑΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟΣ ΠΕΡΙΠΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΠΛΑΚΑ

Βιβλιοταξιδέματα

1. Οικία Σεφεριάδη Κ. και Ι. Τσάτσου/ Σεφέρη, Κυδαθηναίων 9
2. Κέντρο Μικρασιατικών Σπουδών, Κυδαθηναίων 11-13
3. Μουσείο Ελληνικής Λαϊκής Τέχνης, Κυδαθηναίων 17
4. Ναός Σωτεΐρα Κοττάκη, Κυδαθηναίων
5. Αρχοντικό Παπαρηγόπουλου, Κυδαθηναίων 27
6. Παιδικό Μουσείο, Κυδαθηναίων 14
7. Πλατεία Φιλομούσου Εταιρείας
8. Οικία Αγγελικής Χατζημηχάλη, Χατζημηχάλη 6
9. Κατοικία μπαρμπα- Γιάννη Κανατά, Σωτήρος και Υπερείδου
10. Οικία Φίνλεϊ, Κέκροπος 8 και Θουκυδίδου
11. «Λήδρα» οδός Κέκροπος (ανήκει στο Πάντειο Πανεπιστήμιο)
12. Αμφιθέατρο Σπύρου Ευαγγελάτου, Αδριανού 111
13. Οικία Δροσίνη, Αδριανού και Θέσπιδος
Μνημείο Λυσικράτη
14. Ελληνική Εταιρεία, Τριπόδων
15. Οικία Church, οδός Σχολείου
16. Οικία Κλεάνθους/ Παλιό Πανεπιστήμιο, οδός Θόλου
17. 1^ο Πειραματικό Γυμνάσιο Αθηνών, Αδριανού 114

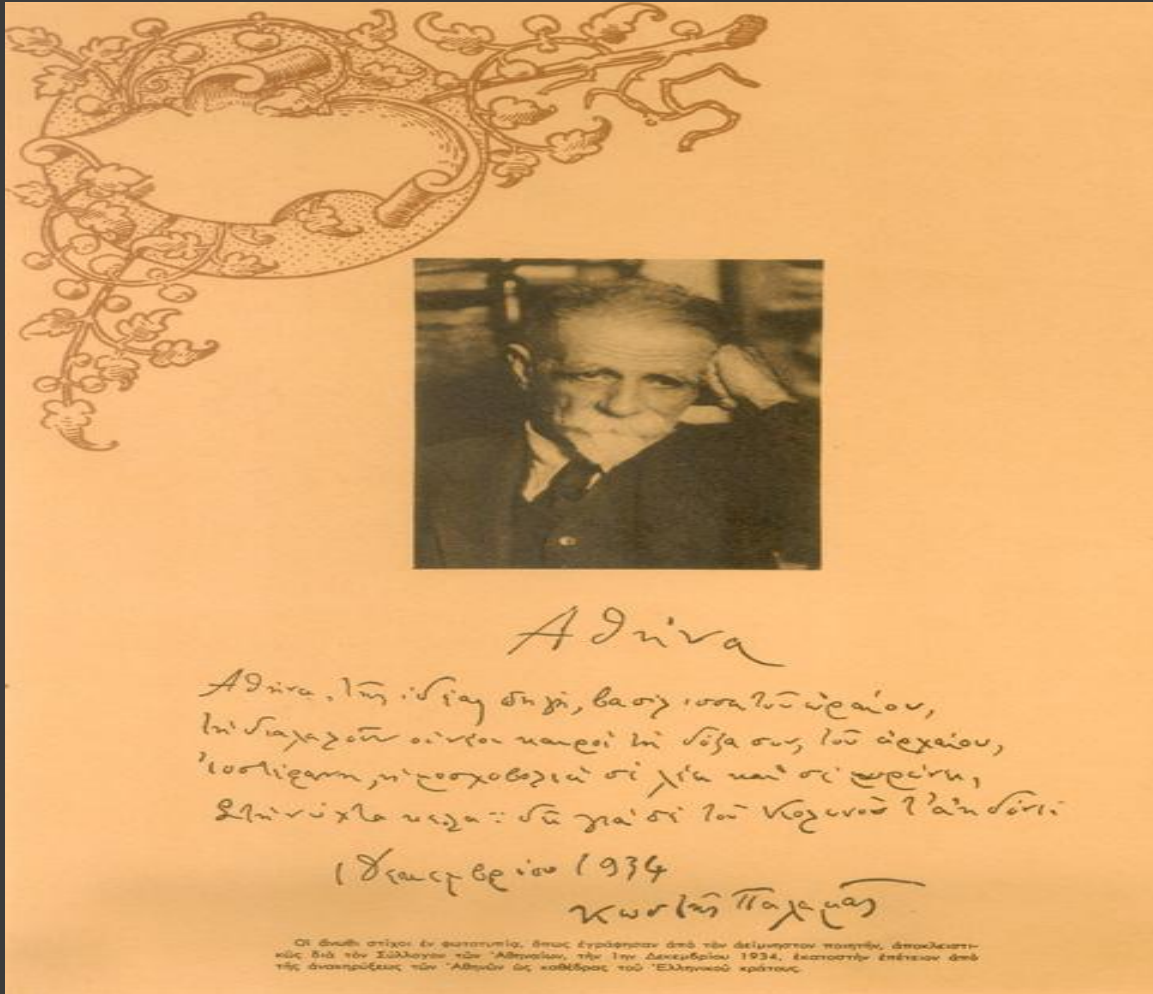
Ο χάρτης παρουσιάζει τις οικίες των λογοτεχνών, που έζησαν στην Πλάκα

Λογοτέχνες που έζησαν στην Πλάκα:

- ⦿ ο νομπελίστας Γιώργος Σεφέρης,
- ⦿ ο ακαδημαϊκός και Πρόεδρος της Δημοκρατίας Κωνσταντίνος Τσάτσος,
- ⦿ η Ιωάννα Τσάτσου,
- ⦿ ο Κωστής Παλαμάς,
- ⦿ ο Εμμανουήλ Ροΐδης,
- ⦿ ο Αλέξανδρος Ραγκαβής,
- ⦿ ο Γεώργιος Αθάνας,
- ⦿ ο Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης,
- ⦿ ο Τίμος Μωραϊτίνης,
- ⦿ ο Γιώργος Δροσίνης
- ⦿ ο Δημήτριος Καμπούρογλου

Κωστής Παλαμάς

Γιώργος Σεφέρης

Δημήτριος Καμπούρογλου

Δημήτριος Καμπούρογλου

Γεώργιος Δροσίνης

Η μυγδαλιά

Ετίναξε τήν άνθισμένη μυγδαλιά
μὲ τα χεράκια της
κι εγέμισε ἀπὸ άνθη ἡ πλάτη, ἡ αγκαλιά
καὶ τα μαλλάκια της.

Ἄχ! χιονισμένη σαν τὴν εἶδα τὴν τρελλή
γλυκὰ τὴ φίλησα,
τῆς τίναξα τα άνθη απ' τὴν κεφαλὴ
κι ἔτσι τῆς μίλησα:

-Τρελλή να φέρεις στα μαλλιά σου τὴ
χιονιά

τι τόσο βιάζεσαι;

Μόνη της θε να ἴρθει ἡ βαρυχειμωνιά,
δεν το στοχάζεσαι;

Οικία Δροσίνη

Εδὼ βρίσκεται τὸ σπίτι που γεννήθηκε ὁ ποιητὴς Γεώργιος Δροσίνης. Εδὼ ἐζήσε τα πρῶτα χρόνια τῆς ζωῆς του. Το δῖπατο ἀρχοντικὸ στη γωνία των οδῶν Ἀδριανοῦ καὶ Τριπόδων εἶχε κάποτε κήπο με μερικὰ δέντρα κι ἓνα περιβόλι.

Ὁ ἴδιος ὁ ποιητὴς λέει πως στην αὐλὴ υπήρχαν δύο πέτρινες σκάλες που οδηγούσαν στα ὑπόγεια του σπιτιοῦ.

Ὁ ἴδιος ἐπίσης περιγράφει ὅτι τὸ σταυροδρόμι Ἀδριανοῦ καὶ Κυδαθηναίων ἐσφυζε ἀπὸ ζωὴ μέρα καὶ νύχτα καὶ ἰδιαίτερα τις ἡμέρες των γιορτῶν. Το ἀγαπημένο σημεῖο του σπιτιοῦ για τὸν ποιητὴ μας ἦταν ἓνα παράθυρο με θέα στους κεντρικούς δρόμους κατω ἀπο τὸ σπίτι. Ἀπὸ κει του ἄρεσε να χαζεύει τὴν κίνηση του δρόμου

Το κτίριο αυτό στέγαζε δημοτικό σχολείο – εξ ου και το όνομα της οδού - στο οποίο φοίτησε ο Δροσίνης στις αρχές του αιώνα μας.

Αλλάζοντας ιδιοκτήτες στο πέρασμα του χρόνου χωρίστηκε σε πολλές ιδιοκτησίες και αρχίζει να χρησιμοποιείται ως κατοικία. Ο αρχιτέκτονας Ζάχος έζησε εκεί πολλά χρόνια, και μετά απ'αυτόν, μέχρι το 1950, ο ζωγράφος Όθωναίος.

Οικία Σεφεριάδη

Σε αυτό το σπίτι έζησαν τρεις μεγάλες μορφές της ελληνικής πνευματικής ζωής.

Στον κάτω όροφο του σπιτιού ζούσε ο ποιητής Γιώργος Σεφέρης, όποτε διέμενε στην Ελλάδα, μιας και ήταν διπλωμάτης στο εξωτερικό.

Στους πάνω ορόφους του σπιτιού ζούσε η αδελφή του, η Ιωάννα Τσάτσου, με το σύζυγό της, Κωνσταντίνο Τσάτσο, καθηγητή της Φιλοσοφίας και μετέπειτα Πρόεδρο της Δημοκρατίας.

Ι. Κωλέττης

Η οικία του πρωθυπουργού Ι. Κωλέττη
στην Πλάκα.

Πρόκειται για ένα **χορηγικό μνημείο**, που έστησε το 334 πΧ. ο Λυσικράτης. Θα θυμάστε ασφαλώς ότι στην αρχαία Αθήνα, όταν ένα χορηγός, δηλαδή χρηματοδότης μιας θεατρικής παράστασης, κέρδιζε το βραβείο, η πολιτεία του έδινε το δικαίωμα να κτίσει ένα μνημείο για να στήσει πάνω του τον τρίποδα που πήρε ως έπαθλο για τη νίκη του.

Όταν, λοιπόν, το έργο που είχε χορηγήσει ο Λυσικράτης νίκησε σε θεατρικούς αγώνες, έκτισε αυτό το μνημείο όπου έστησε πάνω τον δικό του τρίποδα. Η οδός Τριπόδων που ξεκινά από δω ήταν στην αρχαιότητα ένας κεντρικός δρόμος της πόλης με πλάτος 6 μ., στολισμένος με τρίποδες νικητών σε θεατρικούς αγώνες. Από αυτούς πήρε και το όνομά της.

■ ΠΗΝΕΛΟΠΗ ΔΕΛΤΑ, *Πρώτες ενθυμήσεις* (1985)

Εκείνο το χρόνο [1889] μας φιλοξένησε ο αδελφός της μητέρας, ο θείος Γιάννης Χωρέμης στις Αθήνας. Το σπίτι του, ένα μέγαρο δίπατο, ωραιότατο σπίτι, γωνιά Κοραή και Σταδίου, με δωμάτια υπηρεσίας στις ταράτσες, μας χωρούσε όλους, τη δική του οικογένεια και μας όλους.

Η οδός Σταδίου, τότε, ήταν η άκρη των Αθηνών. Πέρα από τη γωνιά, που είναι σήμερα η «Μεγάλη Βρετανία» ήταν χωράφια. Τα Παλαιά Ανάκτορα στέκονταν ολόμονα, σε πέτρες και χώματα, μόνο κτίριο σε πλατιά ερημιά. Εμείς τα παιδιά πηγαίναμε περίπατο στο Στάδιο κάποτε. Θυμύμαι συγκεχυμένα δρόμο απάτητο, χώματα, πέτρες, κακοτοπιές, ξεραϊλα, σκόνη, ασημιά. Το σπίτι του θείου ήταν όαση. Ήταν και μερικά ωραία σπίτια, μα βλέπαμε μόνο το εξωτερικό τους, δεν πηγαίναμε πουθενά.

Ήταν η εποχή που οι Αθηναίοι, φτωχοί, φθονεροί, περιορισμένοι, τα είχαν με τους «ομογενείς», τους πλούσιους Έλληνες του εξωτερικού, που αφού είχαν κάνει μερικά χρήματα, επέστρεφαν στην πατρίδα τους, έχτι-

ζαν σπίτια, δώριζαν κτίρια και ιδρύματα στην πρωτεύουσα, αλλά και ζούσαν πιο άνετα από τους Πλακιώτες, που δεν τους το συγχωρούσαν. Οι «ομογενείς» φορούσαν επανωφόρια, ενώ οι Αθηναίοι τυλίγονταν ακόμα σε μποξάδες. Πώς να τους το συγχωρήσουν;

Ακούαμε τις κουβέντες αυτές στο τραπέζι, δεν καταλαβαίναμε μεγάλα πράγματα, μα η λέξη «ομογενείς» αντιπροσώπευε στη φαντασία μας την παιδική, κάθε ανωτερότητα, πολιτισμό, πατριωτισμό, ευγένεια, ενώ ο «Αθηναίος», ο «Πλακιώτης» ήταν ζουλιάρης, κακομοίρης, γρουσουζής.

■ ΜΕΝΗΣ ΚΟΥΜΑΝΤΑΡΕΑΣ, *Η κυρία Κούλα* (1978)

Στο Μοναστηράκι, ο σταθμός φίσκα. Σχολνούσαν γραφεία, καταστήματα, κόσμος από τα είδη λαϊκής τέχνης, επιπλώσεων, τα μαγαζιά μόδας στην Ερμού, λογιώ-λογιώ επαγγέλματα και ράτσες. Την έπιασε απελπισία. Μέσα σε τόσον κόσμο θα μπορούσαν και να χαθούν. Κάθισε σ' ένα παγκάκι

του σταθμού, μπαίνοντας αριστερά, να 'ναι κοντά στο πρώτο βαγόνι. Από κει άφησε τη ματιά της να πλανηθεί. Παλιά κτίσματα της Αθήνας, αυτά τα λίγα που είχαν διατηρηθεί, τοίχοι φαγωμένοι από την υγρασία, μπαλκόνια με σιδεριές από δράκοντες και κύκνους, τ' ακροκέραμα σπασμένα στις στέγες. Ήταν όμορφα να τα κοιτάς από μακριά, μα εκείνη χαιρόταν που το δικό της σπίτι, ένα διώροφο μεταπολεμικό, βρισκόταν απομονωμένο στην Κηφισιά, μέσα στο πράσινο και την ησυχία. Απ' τη μια μεριά οι πολυκατοικίες της Αθήνας την έπνιγαν, απ' την άλλη τα παλιά σπίτια της έφεραν πλήξη. Της φαινόταν ότι είχε διαλέξει καλά να βρίσκεται κάπου με ανέσεις και ησυχία. Η αλήθεια είναι ότι όταν η Αθήνα καιγόταν από πανηγυρισμούς και διαδηλώσεις, όταν έπεφταν δακρυγόνα, στήνονταν οδοφράγματα, κάτι την ενοχλούσε που εκείνη βρισκόταν μόνη με τους δικούς της, ασφαλής.

■ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΟΥΡΗΣ, «Πλάκα» [1884]

Ω χαίρετε, Πλακιώται,
πανάρχαιοι ιππότες
και Έλληνες σωστοί·
ω! χαίρετε σεις μόνοι
Κυδαθηναίων γόνοι
και ευγενών βλαστοί.

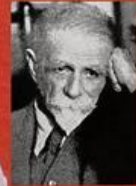
Η Πλάκα πάλαι ήτον
Εστία των χαρίτων
και των ευπατριδών·
στην Πλάκα μόνον είναι
αι αληθείς Αθήναι
των Πεισιστρατιδών.

Εδώ η ανθηρότης,
εδώ η κλασσικότης
των χρόνων των κλεινών·
εδώ ο νους υψούται
κι επάνω της ορθούται
ο γίγας Παρθενών.

■ ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ, «Η Ακρόπολις σεληνοφώτιστος» (1897)

Και ενώ κυριευμένος ήμουν από την οραματική εντύπωσιν της Ακροπόλεως υπό το σεληνόφως, ενθυμήθην ἔξαφνα ὅτι ἡ Αρχαιολογικὴ Εταιρεία θα βάλῃ εἰς ἐνέργειαν τὴν κατεδάφισιν τῶν Αναφιώτικων, καὶ ὅτι σχεδιάζονται ὄχι μόνον ανασκαφαὶ σημαντικώταται δια τὴν ἐπιστήμην, ἀλλὰ δέντροφυτεῖαι καὶ λεωφόροι καὶ ἄλση καὶ περίπατοι γύρω τοῦ βράχου καὶ πέριξ αὐτοῦ· καὶ ὅτι ὕστερα ἀπὸ χρονικόν τι διάστημα τὰ μέρη ἴσως ταῦτα τὰ σιγηλά καὶ τὰ ερημικά θα κατασταθῶσι κέντρα πολυθόρυβα ἐπισκεπτῶν καὶ περιπατητῶν πάσης τάξεως καὶ πάσης καλαισθησίας.

Καὶ δὲν ἠξεύρω διατί ἐφρικίασα ἐξ ἀποστροφῆς πρὸς τὴν σκέψιν ταύτην. Διότι τὴν Ακρόπολιν δὲν ἠμπορῶ νὰ τὴν ἐννοήσω καὶ νὰ τὴν αἰσθανθῶ ἢ ὡς τόπον προσκυνήματος ἀραιοτάτων καὶ ἐκλεκτοτάτων ἀρχαιοδιφῶν καὶ ἀρχαιολατρῶν, ὡς ναόν εἰς τὸν ὁποῖον κυριαρχεῖ ἡ μόνωσις καὶ καθοδηγεῖ ἡ σιωπὴ. Καὶ πιστεύω – ὅσον καὶ ἀν εἶναι παράδοξος ἡ πίστις μου – ὅτι πᾶσα μεταβολή, ἡ ὁποία ἀπὸ δυσβάτου κάπως ἐρημητηρίου ἀποκαλυπτικοῦ τῆς μάλλον ιδεώδους ωραιότητος, θὰ τὴν καταστήσῃ κέντρον εὐπρόσιτον εἰς τὴν κοσμικὴν περιέργειαν καὶ δημοφιλή περίπατον, ὅσον καὶ ἀν θὰ τιμήσῃ τὴν σύγχρονον καλαισθησίαν, δὲν θὰ εἶναι δια τούτο ὀλιγώτερον βέβηλος πρὸς τὴν ιερότητα τοῦ παρελθόντος.

ΣΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ

Λογοτεχνική ομάδα
Γυμνασίου Κερατέας